

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΥΓΓΟΠΟΥΛΟΣ
(1891-1979)

Ὁ Ἀνδρέας Ξυγγόπουλος γεννήθηκε τὸ 1891 στὴν Ἀθήνα, ὅπου καὶ ἔζησε τὰ παιδικὰ του χρόνια. Μολονότι προσανατολίστηκε ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του στὴ φαρμακολογία, πολὺ νωρὶς στράφηκε στὴ σπουδὴ τῆς ἀρχαιολογίας· τὸ 1920 διορίσθηκε μετὰ ἀπὸ διαγωνισμό ἐπιμελητῆς στὴν Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1925, μετὰ τὴν ἀποφοίτησή του ἀπὸ τὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν (1924), πρῶτος ἔφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Μακεδονίας. Κατὰ τὰ ἔτη 1928-1930 παρακολούθησε μαθήματα Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας στὸ Παρίσι κοντὰ στὸν Ch. Diehl, ἀλλὰ κυρίως κοντὰ στὸν G. Millet. Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὸ ἔξωτερικὸ διορίσθηκε ἔφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀθηνῶν. Ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν τὸ 1937. Τὸ 1940 ἐξελέγη τακτικὸς καθηγητῆς τῆς Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης καὶ τὸ 1952-3 διετέλεσε πρύτανης. Δίδαξε ὡς τὸ 1956, ὅποτε παραιτήθηκε γιὰ λόγους ὑγείας. Τὸ 1966 ἐξελέγη ἀκαδημαϊκὸς στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Σὲ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ἡ Βυζαντινολογία βρισκόταν στὰ πρῶτα βήματα ἀκολουθώντας τὰ μεθοδολογικὰ διδάγματα τῆς Κλασικῆς ἀρχαιολογίας, ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ κατάγεται, ὁ Α. Ξυγγόπουλος πολὺ νωρὶς, ἤδη στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα, μὲ τὴν παρόρμηση τῶν ἐνδιαφερόντων του, στράφηκε πρὸς αὐτή, ὅπου καὶ δαπάνησε ἐργαζόμενος τὴ ζωὴ του.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς εἰκοσαετοῦς θητείας του στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία ἦλθε σὲ ἄμεση ἐπαφὴ μὲ τὶς ἀγνωστες ἢ λίγῳ γνωστες τότε βυζαντινὲς ἀρχαιότητες ὅλης σχεδὸν τῆς Ἑλλάδας. Τὸ πλῆθος, ἡ φύση καὶ ἡ πολυπλοκότητα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ αὐτοῦ ὑλικοῦ βρῆκε πρὸςφορο ἔδαφος στὴν ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος μὲ πολυάριθμες δημοσιεύσεις παρουσίασε στὴν ἐπιστῆμὴ σημαντικὸ ἀριθμὸ μνημείων, ἔργων τέχνης καὶ ἄλλων ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων παλαιοχριστιανικῶν, βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν χρόνων, ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς τέχνης καὶ τῆς ἀρχαιολογίας (τοπογραφία, ἀρχιτεκτονικὴ, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, φορητὲς εἰκόνες, μικρογραφίες, γλυπτικὴ, μικροτεχνία, κεραμεικὴ κλπ.).

Βαθὺς γνώστης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, τῆς μεσαιωνικῆς γραμματολογίας, τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων—ὑπῆρξε πτυχιούχος καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς—καὶ τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας προσέδωσε στὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα καὶ στὰ ἔργα τέχνης ποὺ δημοσίευσε πλατεῖς συσχετισμοὺς καὶ ἐπιτυχεῖς ἐρμηνεῖες. Ἀκολουθώντας τὰ διδάγματα τοῦ δασκάλου του G. Millet ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερα μὲ τὴ βυζαντινὴ εἰκονογραφία, τὴν ὁποία αὐτὸς πρῶτος εἰσήγαγε καὶ καλλιέργησε στὴν ἑλληνικὴ ἐπιστῆμὴ. Τοὺς εὐρεῖς ὀρίζοντες τῶν ἐνδιαφερόντων του, τὴν ἐπιστημονικὴ του ἐμβρίθεια ἀλλὰ καὶ ἐπίμονη μελέτη καταδεικνύουν οἱ πολυάριθμοι καὶ ἔκτενεις βιβλιοκρισίεις του.

Μετὰ τὴ θητεία του στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία, ὡς καθηγητῆς Πανεπιστημίου καὶ ὡς ἀκαδημαϊκὸς ὄχι μόνον συνέχισε μὲ αὐξανόμενον ρυθμὸ τὶς δημοσιεύσεις νέων μνημείων καὶ τὶς ἐρμηνεῖες πολὺπλοκων ἀρχαιολογικῶν προβλημάτων, ἀλλὰ πλούτισε

την επιστήμη με συνθετικά έργα, όπως «Thessalonique et la peinture macédonienne» (1955), «Σχεδιάσμα Ιστορίας της θρησκευτικής ζωγραφικής μετά την "Αλωσιν» (1957), που μαζί με το υπόλοιπο έργο του τον καταξιώνουν ως έναν από τους θεμελιωτές όχι μόνον της ελληνικής αλλά και της διεθνούς Βυζαντινολογίας.

Παρ' όλο που οι εργασίες του άφορουν μνημεία ολόκληρης σχεδόν της Ελλάδας, ή Θεσσαλονίκη και ή Μακεδονία στενά συνδέθηκαν με τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα σ' όλη του τη ζωή. Η προσφορά του στο χώρο αυτόν υπήρξε σημαντική, γιατί όχι μόνον πρωτοπαρουσίασε μεγάλη σειρά μνημείων και έργων τέχνης αλλά έθεσε και τα αρχαιολογικά προβλήματα της περιοχής, για τα όποια και έδωσε έπιτυχείς άπαντήσεις.

Σε άνόποτο χρόνο, όταν κανείς στην Ελλάδα δέν ενδιαφερόταν για αρχαιολογικά άντικείμενα πέραν των βυζαντινών μνημείων, της ζωγραφικής και της καλλιτεχνικής μικροτεχνίας, ο Α. Ξυγγόπουλος ενδιαφέρθηκε για τη βυζαντινή έφυαλωμένη κεραμική, κατανόησε το ενδιαφέρον της, έγραψε γι' αυτήν και μάζεψε από τυχαίες έκσκαφές μιά άποθήκη όστρακα και άγγεία στη Ροτόντα του Άγιου Γεωργίου Θεσσαλονίκης. Κι όχι μόνον αυτό· στις ύποδείξεις του κατά πάσαν πιθανότητα όφείλονται, κι άς μήν το όμολογούσε, τα «βυζαντινά πιάτα» του άριστου μικρασιάτη άγγειοπλάστη Μηνά Άβραμίδη, που χρόνια είχε στημένο το εργαστήριό του στού Χαριλάου στη Θεσσαλονίκη.

Στην προσπάθειά του νά κατανοήσει το Βυζάντιο όδηγήθηκε όχι μόνον στη μελέτη των αρχαιολογικών μνημείων και των γραπτών πηγών αλλά και στη βυζαντινή μουσική, της όποίας υπήρξε, με συχνές έπισκέψεις στο Άγιον Όρος, αυτοδίδακτος μαθητής και βαθύτατος γνώστης. Άνάλογους στόχους μπορεί νά προσδώσει κανείς και στην ένασχόλησή του με την ξυλογραφία. Έργα της δραστηριότητάς του αυτής δημοσίευε μαζί με δικά του αρχιτεκτονικά σχέδια μνημείων στα βιβλία του.

Το ενδιαφέρον του Α. Ξυγγόπουλου για το Βυζάντιο ούτε τυχαίο, αλλά ούτε και άνεξάρτητο από την όλη του ιδιοσυγκρασία υπήρξε· συναφής πρός αυτό ήταν ή άγάπη του πρός την άραβική ποίηση, την ισλαμική και την σινοϊαπωνική τέχνη, μικροτεχνήματα της όποίας κοσμούσαν το δωμάτιό του. Οι προτιμήσεις του για το μυστικισμό της Άνατολής, τον όποιον όφειλε ώστόσο νά σπουδάσει με τον όρθολογισμό της Δύσης, διαφαίνεται περισσότερο στα μικρά έλεύθερα άρθρα του, που συνήθιζε νά δημοσιεύει σε περιοδικές εκδόσεις.

Η μελέτη του καθημερινού βίου των Βυζαντινών αλλά κυρίως της βυζαντινής εικονογραφίας τον όδήγησε στην πλατεία γνώση του βυζαντινού ένδύματος· και τοϋτο δέν ήταν άγνωστο στους ανθρώπους του θεάτρου. Μοϋ έχουν διηγηθεί πόσο κολακευόταν όταν γνωστά όνόματα της νεοελληνικής σκηνής ζητούσαν τη συμβολή του σε θέματα ένδυματολογικά. Η τήβεννος, έξάλλου, των συγκλητικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι δικό του σχέδιο.

Τόν Α. Ξυγγόπουλο γνώρισα μόνον όταν ήταν πιά προχωρημένης ήλικίας. Τόν έπισκέφθηκα άρκετές φορές στο παλιό άστικό σπίτι της όδου Λιοσίων στην Άθήνα και είχα την εύκαιρία νά δώ μαζί του όρισμένα μνημεία της Θεσσαλονίκης. Θελεκτικές δέν ήταν μόνον οι έμπειρες παρατηρήσεις και το σοφόν του άνδρός αλλά και τα σπινθηρίζοντα ενδιαφέροντά του ως και ή ειρωνεία και χιουμοριστική διάθεσή του στη συζήτηση. Πίσω από τον έπιφυλακτικό καθηγητή και άκαδημαϊκό διέκρινα έναν μοναχικό έστét της έποχής του μεσοπολέμου, που κατά τη σχόλη της όρθολογιστικής άναζήτησης της άλήθειας τον είλκυε ό ρεμβασμός, ή γραφική γειτονιά, ή λαϊκή τέχνη, όπως τα είδα νά καθρεφτίζονται στο άλμπουμ των ξυλογραφιών του, που φυλλομέτρησα μετά τον θάνατό του.

Αυτό όμως που ο Α. Ξυγγόπουλος αφήνει με το έργο του υποθήκη στους νεότερους βυζαντινολόγους αρχαιολόγους είναι, πέραν από την επίμονη και συνεχή εργασία, τα πλατεία ενδιαφέροντα για τα μνημεία και η βαθειά γνώση των γραπτών πηγών.

Στοιχεία για τη ζωή και το έργο του Α. Ξυγγόπουλου βρίσκει κανείς στο τεύχος που κυκλοφόρησε ο ίδιος το 1965: «Επιστημονική δράσις: επιστημονικά δημοσιεύματα», στην Ήθική και Θρησκευτική Έγκυκλοπαιδεία 9 (1966) 662-3 (Τ. Γριτσόπουλος), στην Βιογραφική Έγκυκλοπαιδεία Έλλήνων Λογοτεχνών του Δ. Κωστελένου, τόμος 3ος, σ. 178, στη Νέα Έστία 105 (1979) 749-751 (Π. Ζέπος και Μ. Χατζηδάκης), στο Balkan Studies 20 (1979) 518-9 (Λ. Λαούρδα) και στο Φιλολόγο, τεύχος 22 (Οκτώβριος 1980) 237-9 (Π. Βοκοτόπουλος). Πέθανε στις 23 Ἀπριλίου 1979, δεύτερη ημέρα του Πάσχα, στον «Εὐαγγελισμό» Ἀθηνῶν.

Χ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ

Ἀνδρέα Ξυγγόπουλου, Τὸ Ἑπταπύργιο τῆς Θεσσαλονίκης
(ξυλογραφία, 1928)

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΑΝΔΡΕΑ ΞΥΓΓΟΠΟΥΛΟΥ

Χρησιμοποιούνται οί συντομογραφίες τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικά». Σ' αὐτές μποροῦν νά προστεθοῦν καί οί ἀκόλουθες: ΓρΠ (Γρηγόριος Παλαμάς), Ηπ. Χρ. (Ἡπειρωτικά Χρονικά), Μακ. Ημερ. (Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον), ΠΧΑΕ (Πρακτικά Χριστιανικῆς καὶ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας), CA (Cahiers Archéologiques).

1913

1. Ἀττικῆς βυζαντιακοὶ ναοί. Α'. Ναΐδιον Παναγίας ἐν Γουδίῳ. Β'. Ναὸς Μεταμορφώσεως ἐν Ἀθήναις, ΑΕ 1913, σσ. 130-143.

1914

2. Πλάξ τραπέζης χριστιανικής, ΑΕ 1914, σσ. 70-84.
3. Προσθήκαι και έπανορθώσεις εις τὰ περιπλακὸς τραπέζης χριστιανικής, ΑΕ 1914, σσ. 260-4.

1915

4. Χριστιανικὸν Ἀσκληπιεῖον, ΑΕ 1915, σσ. 52-71.
5. Ἀλεξανδρινὰ ὀστέϊνα ἀνάγλυφα τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, ΑΕ 1915, σσ. 138-145.

1916

6. Νέα Ἀλεξανδρινὰ ὀστέϊνα ἀνάγλυφα, ΑΕ 1916, σσ. 46-49.

1917

7. Ἐπιπεδογλυφία, ΑΕ 1917, σσ. 72-7.

1918

8. Ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου τῶν Χαλκέων, ΓρΠ 2 (1918) 562-7, 662-9.

1919

9. Ἀνάγλυφον ἐκ τοῦ Μουσείου Μυστρᾶ, ΑΔ 5 (1919), Παράρτημα, σσ. 43-5.
10. Ἐξ ἀφορμῆς ἐνὸς σημειώματος, ΓρΠ 3 (1919) 406-9.
11. Τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῶν Σερρών, ΓρΠ 3 (1919) 912-7.

1920

12. Παρθενῶνος βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι, ΑΕ 1920, σσ. 36-53.

1921

13. Τὸ Κεραμεντὶν τζαμί Θεσσαλονίκης, ΑΔ 6 (1920-1921), Παράρτημα, σσ. 190-4.
14. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος καὶ ἡ Χρυσὴ Πύλη ἐν Θεσσαλονίκῃ, ΓρΠ 5 (1921) 131-3.
15. Αἱ εἰκόνες τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Χαλκῇ, ΓρΠ 5 (1921) 851-8.

1922

16. Χρ. Νομικοῦ, Τὰ χριστιανικὰ κεραμουργήματα τοῦ Ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων, ΓρΠ 6 (1922) 394-7.
17. Μεγάλῃ Παναγία, ΔΙΕΕ 8 (1922) 121-8.

1924

18. Σπαράγματα ἱστορημένου Εὐαγγελίου, ΔΧΑΕ, περ. Β', 1 (1924) 8-21.
19. Ἡ Παναγία τοῦ Καΐρου, ΔΧΑΕ, περ. Β', 1 (1924) 59-68.
20. Βυζαντινὴ παράστασις μηνός, ΕΕΒΣ 1 (1924) 180-8.

1925

21. Τυχαῖα εὐρήματα ἐν Μακεδονίᾳ, ΑΔ 9 (1924-1925), Παράρτημα, σσ. 64-7.
22. Τὸ ἀνάγλυφον τῆς Ἐπισκοπῆς Βόλου, ΕΕΒΣ 2 (1925) 107-121 καὶ 320.

1926

23. Βυζαντιναὶ εἰκόνες ἐν Μετεώροις, ΑΔ 10 (1926) 35-45.
24. Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου Ὁδηγητρίας, ΕΕΒΣ 3 (1926) 135-143.

25. Μεσαιωνικά μνημεία Ἰωαννίνων, Ηπ. Χρ. 1 (1926) 53-62, 133-147, 295-303.
 26. Ἀνασκαφαὶ ἐν Σέρραις, ΠΑΕ 1925-6, σσ. 118-122.

1927

27. Τὸ τέμπλον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς ἐν Χαλκίδι, ΔΧΑΕ, περ. Β', 4 (1927) 67-74.
 28. Βυζαντινὸν περίπτον, ΕΕΒΣ 4 (1927) 257-264.
 29. Ἡ βυζαντινὴ τέχνη ἐν Θεσσαλονίκῃ, Μακ. Ημερ. 3 (1927) 85-97.

1928

30. Βυζαντινὸν ἀνάγλυφον τοῦ Ἡρακλέους, ΑΕ 1927-1928, σσ. 1-7.
 31. A. Grabar, La peinture religieuse en Bulgarie, ΕΕΒΣ 5 (1928) 393-9.

1929

32. Εὐρετήριο τῶν μεσαιωνικῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος. 1. Μεσαιωνικά μνημεία Ἀττικῆς. Α'. Ἀθηνῶν, τεύχος Β'. Τὰ βυζαντινὰ καὶ τουρκικὰ μνημεία τῶν Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1929.
 33. Recherches archéologiques à Serrès, 2ème Congrès International des Études Byzantines, Belgrade (1927) 1929, σσ. 188-9.
 34. Τὸ καθολικὸν τῆς μονῆς τοῦ Λατόμου ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ψηφιδωτόν, ΑΔ 12 (1929) 142-180.
 35. Ὑπαπαντή, ΕΕΒΣ 6 (1929) 328-339.
 36. J. Ebersolt, Orient et Occident, ΕΕΒΣ 6 (1929) 421-2.

1930

37. Un nouveau manuscrit illustré de Barlaam et Joasaph, IIIème Congrès International des Études Byzantines, Athènes 1930, σσ. 235-6.
 38. Πήλινον βυζαντινὸν θυμιατήριον, ΑΕ 1930, σσ. 127-140.
 39. Ἡ κτητορικὴ ἐπιγραφή τοῦ Θησείου, ΒΝJ 1930, σσ. 147-9.
 40-42. I. D. Stefanescu, L'évolution de la peinture religieuse en Bucovine et en Moldavie depuis les origines jusqu'au XIXe siècle.—L'évolution de la peinture religieuse en Bucovine et en Moldavie. Nouvelles recherches.—Contribution à l'étude des peintures murales Valaques, ΕΕΒΣ 7 (1930) 407-410.

1931

43. Φραγκοβυζαντινὰ γλυπτὰ ἐν Ἀθήναις, ΑΕ 1931, σσ. 69-102.
 44-63. (Εἴκοσι σύντομες βιβλιοκρισίαι) ΕΕΒΣ 8 (1931) 350-7.
 64. Ὅσιος Λουκάς, λῆμμα εἰς Μεγάλῃν Ἑλληνικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, τόμος 16, Ἀθήναι 1931.

1932

65. Ἱστορημένα Εὐαγγέλια Μ. Ἰβήρων Ἀγ. Ὁρους, Ἀθήναι 1932.
 66. Τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐν Θεσσαλονίκῃ, ΑΕ 1932, σσ. 133-156.
 67. Παραστάσεις τῆς Κοιμήσεως τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῶν μετ' αὐτήν, ΕΕΒΣ 9 (1932) 351-360.
 68. Α. Ἀποστολάκη, Τὰ κοπτικὰ ὑφάσματα τοῦ ἐν Ἀθήναις Μουσείου κοπτικῶν τεχνῶν, ΕΕΒΣ 9 (1932) 462-4.

69. Βυζαντινὰ τοιχογραφία ἐν Πολωνίᾳ, *Μακ. Ημερ.* 8 (1932) 263-5.
 70. Ἀνασκαφὴ Δούπιανης καὶ Καστρακίου, *ΠΑΕ* 1932, σσ. 53-5.
 71. Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ὁ Φύλαξ, *ΠΧΑΕ*, περ. γ', 1 (1932) 18.

1933

72. Ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, *ΑΕ* 1933, σσ. 101-119.
 73. Θεοτόκος ἢ Φωτοδόχος Λαμπάς, *ΕΕΒΣ* 10 (1933) 321-339.
 74. Αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων ἐν Ἀθήναις, *ΕΕΒΣ* 10 (1933) 450-3.
 75. I. Stefanescu, *La peinture religieuse en Valachie et en Transylvanie depuis les origines jusqu'au XIXe siècle*, *ΕΕΒΣ* 10 (1933) 494-9.
 76. Byzantine pottery from Olynthus, ἐν *Excavations at Olynthus* 5 (1933) 285-292.

1934

77. «Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ὁ Φύλαξ», *ΒΝJ* 10 (1934) 84.
 78. Οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι εἰς τὰς τοιχογραφίας τῶν ἐκκλησιῶν, *Μακ. Ημερ.* 10 (1934) 177-183.

1935

79. Τὸ ψηφιδωτὸν τῆς Πλατυτέρας ἐν τῇ μονῇ Δαφνίου, *ΑΕ* 1934-1935, σσ. 132-140.
 80. Τμήμα ἀναγλύφου ἐκ στεατίτου, *Εἰς μνήμην Σπυρ. Λάμπρου*, Ἀθήναι 1935, σσ. 580-6.
 81. Τὸ κάλυμμα τῆς σαρκοφάγου τοῦ Γεωργίου Καπανδρίτου, *ΕΕΒΣ* 11 (1932) 346-360.
 82. Ἡ μονὴ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, *Μακ. Ημερ.* 11 (1935) 33-7.

1936

83. Μουσεῖον Μπενάκη. Κατάλογος τῶν εἰκόνων, Ἀθήναι 1936.
 84. Βυζαντινὸν κιβωτίδιον μετὰ παραστάσεων ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, *ΑΕ* 1936, σσ. 101-136.
 85. *Les imitateurs du peintre Manuel Pansélinos au Mont Athos*, *Bulletin de l'Institut d'Archéologie Bulgare* 10 (1936) 135. (*Actes du IVe Congrès International des Études Byzantines*).
 86. Σαλώμη (;), *ΕΕΒΣ* 12 (1936) 269-277.
 87-90. A. Grabar, *L'empereur dans l'art byzantin*.—L. Bréhier, *La sculpture et les arts mineurs byzantins*.—I. Stefanescu, *L'illustration des Liturgies dans l'art de Byzance et de l'Orient*.—G. Millet and D. Talbot Rice, *Byzantine Painting at Trebizond*, *ΕΕΒΣ* 12 (1936) 454-467.
 91. Ἐρευναι ἐν Παλαιοπόλει Κερκύρας, *ΠΑΕ* 1936, σσ. 99-110.

1937

92. Παραστάσεις ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου ἐπὶ βυζαντινῶν ἀγγείων, *ΑΕ* 1937, σσ. 192-202.
 93. Ἡ προμετωπίς τῶν κωδίκων Βατικανοῦ 1162 καὶ Παρισικοῦ 1208, *ΕΕΒΣ* 13 (1937) 158-178.
 94. S. der Nersessian, *L'illustration du roman de Barlaam et Joasaph*, *ΕΕΒΣ* 13 (1937) 423-430.
 95. Ἀνασκαφὴ ἐν Γερακίῳ, *ΠΑΕ* 1937, σσ. 108-114.

1938

96. Ἡ τοιχογραφία τῆς Ἀναλήψεως ἐν τῇ ἀψίδι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Θεσσαλονίκης, ΑΕ 1938, σσ. 32-53.
 97. Ἡ αὐτοπροσωπογραφία τοῦ Θεοδώρου Πουλᾶκη, ΕΕΒΣ 14 (1938) 201-6.
 98. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐν τῇ βυζαντινῇ ἀγγειογραφίᾳ, ΕΕΒΣ 14 (1938) 267-276.
 99-100. G. de Jerphanion, La voix des monuments.—S. der Nersessian, Manuscrits arméniens illustrés dans XIIe, XIIIe et XIVe s., ΕΕΒΣ 14 (1938) 515-523.
 101. Τέσσαρες φορηταὶ εἰκόνες τοῦ Διονυσίου, Ἑλληνικά 10 (1937-1938) 273-9.
 102. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Πανσελήνου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, Τέχνη 1 (1938) 1-2.

1939

103. Μουσεῖον Μπενάκη. Κατάλογος τῶν εἰκόνων. Συμπλήρωμα Α', Ἀθῆναι 1939.
 104. Βυζαντινὰ εἰκονογραφικὰ γλυπτά, ΕΕΒΣ 15 (1939) 256-279.
 105. I. D. Stefanescu, Recherches d'iconographie et d'histoire: l'art byzantin et l'art lombard en Transylvanie, ΕΕΒΣ 15 (1939) 463-8.

1940

106. Ἡ μικρογραφία ἐν ἀρχῇ τοῦ Σιναΐτικοῦ κώδικος 339, ΕΕΒΣ 16 (1940) 128-137.
 107. Τὸ ἐλλεῖπον τεμάχιον ἐκ τοῦ καλύμματος τῆς σαρκοφάγου τοῦ Γεωργίου Καπανδρίτου, ΕΕΒΣ 16 (1940) 157-160.
 108. Βυζαντινὸς λουτρῶν ἐν Θεσσαλονίκη, ΕΦΣΘ 5 (1940) 83-97.
 109. Ἡ παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ τοῦ Βοσκοχωρίου, Μακεδονικά 1 (1940) 8-23.
 110. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἰς τὴν βυζαντινὴν τέχνην, Μακ. Ἡμερ. 16 (1940) 37-40.

1941

111. Ὁ ὕμνολογικὸς εἰκονογραφικὸς τύπος τῆς εἰς τὸν Ἅδην καθόδου τοῦ Ἰησοῦ, ΕΕΒΣ 17 (1941) 113-129.

1942

112. Ἅγιος Ἰωάσαφ-Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμάς, ΓρΠ 26 (1942) 194-200.

1944

113. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος «πηγὴ τῆς σοφίας», ΑΕ 1942-1944, 1-36.

1946

114. Ἡ βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1946.

1947

115. Ὁ Ἅγιος Γοβδελαῆς τοῦ Ἐμμ. Τζάνε. (Γέννηση καὶ ἐξέλιξη ἐνὸς εἰκονογραφικοῦ τύπου), Κρ. Χρ. 1 (1947) 467-486.

1948

116. Une icône byzantine à Thessalonique, CA 3 (1948) 114-128.
 117. Εὐλογία τοῦ Ἁγίου Συμεών, ΕΕΒΣ 18 (1948) 79-98.
 118. D. Talbot Rice, Byzantine painting and development in the West before A. D. 1200, ΕΕΒΣ 18 (1948) 258-260.
 119. Ἀρχαιολογικὸς ἀπολογισμὸς. (Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης), ΓρΠ 30 (1948) 209-214.

120. Δύο βυζαντινοί στεατῖται τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου, Κρ. Χρ. 2 (1948) 265-273.
 121. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, Λαογραφία 12 (1948) 547-588.

1949

122. Συμβολαί εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1949.
 123. Οἱ στυλῖται εἰς τὴν βυζαντινὴν τέχνην, ΕΕΒΣ 19 (1949) 116-129.
 124. Παραστάσεις ἀπὸ τὸν Φυσιολόγο, Μακ. Ἡμερ. 19 (1949) 161-167.

1950

125. Une icône du temps des Comnènes, Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire Orientales et Slaves 10 (1950), Mélanges H. Grégoire, II, σσ. 659-665.
 126. Παρατηρήσεις εἰς τὰς τοιχογραφίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μελενίκου, ΕΦΣΘ 6 (1950) 113-128.
 127. Πρόσωπα τοῦ ἵπποδρόμου ἐπὶ βυζαντινῶν ἀγγείων, ΕΕΒΣ 20 (1950) 3-16.
 128. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος εἰς τὴν βυζαντινὴν εἰκονογραφίαν, Θεσσαλονίκη 1950.

1951

129. Συλλογὴ Ἑλένης Ἀ. Σταθάτου. Κατάλογος περιγραφικὸς τῶν εἰκόνων, τῶν ξυλογλύπτων καὶ τῶν μεταλλίνων ἔργων τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνων, Ἀθῆναι 1951.
 130. Ἡ κηρόχυτος γραφή τοῦ Χρυσοστόμου, ΕΕΒΣ 21 (1951) 49-58.
 131. Βυζαντινοὶ ζωγράφοι, Μακ. Ἡμερ. 21 (1951) 49-55.

1952

132. Τέσσαρες μικροὶ ναοὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἐκ τῶν χρόνων τῶν Παλαιολόγων, Θεσσαλονίκη 1952.
 133. Ἄγνωστος σειρὰ μηναιῶν τοῦ 16ου αἰ. με ξυλογραφίας, Ὁ Βιβλιόφιλος 4 (1952) 83-7.
 134. Ερίζοντες-ἐρῶντες, Ἑλληνικά 12 (1952) 372-6.
 135. Gabriel Millet (νεκρολογία), Ἑλληνικά 12 (1952) 441-6.
 136. Αἱ περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀχειροποιήτου Θεσσαλονίκης εἰδήσεις τοῦ Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου, ΕΝΣΘ 6 (1952) 1-26.
 137. Ἀνάγλυφον τοῦ Ὄσιου Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη, Μακεδονικά 2 (1941-1952) 143-166.
 138. Περὶ τὴν Ἀχειροποιήτον Θεσσαλονίκης, Μακεδονικά 2 (1941-1952) 472-487.
 139. Μακεδόνες ἀγιογράφοι κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, Μακεδονικά 2 (1943-1952) 806-7.
 140. Βυζαντιναὶ ἀναμνήσεις εἰς τὴν Φλωρεντίαν, Μακ. Ἡμερ. 22 (1952) 65-73.

1953

141. Ἡ ψηφιδωτὴ διακόσμησις τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1953.
 142. Quelques observations sur le style et le caractère des mosaïques retrouvées dans l'église des Saints Apôtres à Thessalonique, Atti dello VIII Congresso Internazionale di Studi Bizantini (Palermo 1951), II Roma 1953, σελ. 266.
 143. Εἰκόνες προφητῶν, ΕΕΒΣ 23 (1953) 45-56.
 144. Ἡ κοσμικὴ τέχνη τῶν Βυζαντινῶν, Μακ. Ἡμερ. 23 (1953) 12.

145. Μονή τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἡ μονή τῆς Θεοτόκου, Προσφορά εἰς Στίλπωνα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1953, σσ. 726-735.

1954

146. Βυζαντινοὶ καὶ ἰσλαμικοὶ κένταυροι, ΑΕ 1953-1954, Εἰς μνήμην Γ. Οἰκονόμου, I, σσ. 104-114.
 147. Ἄννας Μαραβᾶ-Χατζηνικολάου, Ὁ ἅγιος Μάμας, Ἑλληνικά 13 (1954) 181-4.
 148. Ἡ λατρευτικὴ εἰκὼν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀχειροποιήτου Θεσσαλονίκης, Ἑλληνικά 13 (1954) 256-262.
 149. Ἡ Καταφυγή, Ἑλληνικά 13 (1954) 331-6.
 150. Ε. Βέη-Χατζηδάκη, Μουσεῖον Μπενάκη. Ἐκκλησιαστικὰ κεντήματα, Ἑλληνικά 13 (1954) 346-8.
 151. Τὰ μωσαϊκὰ τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως, Μακ. Ημερ. 25 (1954) 81-8.

1955

152. Thessalonique et la peinture macédonienne, Ἀθῆναι 1955.
 153. Βημόθυρον κρητικῆς τέχνης εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, Μακεδονικά 3 (1953-1955) 116-125.
 154. Νεώτερα εὐρήματα εἰς τὸν ναὸν τῶν Ταξιαρχῶν Θεσσαλονίκης, Μακεδονικά 3 (1953-1955) 281-9.
 155. Τὸ μονύδριον τοῦ Σωτήρος, τὸ κατὰ τὸν μάκρωνα τῆς Ἁγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης, Μακεδονικά 3 (1953-1955) 377-8.
 156. G. Millet La peinture du moyen âge en Yougoslavie, Μακεδονικά 3 (1953-1955) 425-432.
 157. Ἡ θρησκευτικὴ τέχνη τῆς Τουρκοκρατίας, Νέα Ἑστία 58 (1955) τεύχος 683, σσ. 416-429.
 158. Fresques du style monastique en Grèce, Πεπραγμένα τοῦ Θ' Διεθνoῦς Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου Θεσσαλονίκης, Ἀθῆναι 1955, Α'. σσ. 510-6.

1956

159. Μανουῆλ Πανσέληνος, Ἀθῆναι 1956.
 160. Ὁ ναὸς τῆς Ἐπισκοπῆς Σκοπέλου, ΑΕ 1956, σσ. 181-198.
 161. Παναγία Καμαριώτισσα, Ἑλληνικά 14 (1956) 453-7.
 162. Κρητικὰ μελετήματα. Α'. Δύο ἔργα κρητικῆς ζωγραφικῆς εἰς τὴν Walters Art Gallery τῆς Βαλτιμόρης. Β'. Αἱ μικρογραφίαι τοῦ Ἑρωτοκρίτου εἰς τὸν κώδικα τοῦ Λονδίνου, Κρ. Χρ. 10 (1956) 323-340.
 163. Φραγκικὰ κρινάνθημα εἰς τὸ Γεράκι καὶ τὸν Μυστράν, Mélanges O. et M. Merlier, II (1956) 205-211.
 164. Ἡ εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἐλκόμενου Μονεμβασίας, Πελοποννησιακά 1 (1956) 23-49.

1957

165. Σχεδιάσμα ἱστορίας τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς μετὰ τὴν Ἄλωσιν, Ἀθῆναι 1957.
 166. Τὰ μνημεῖα τῶν Σερβίων, Ἀθῆναι 1957.
 167. Αἱ τοιχογραφίαι τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα εἰς τὴν Ἀχειροποιήτου Θεσσαλονίκης, ΑΕ 1957, σσ. 6-30.
 168. Ἁγιος Δημήτριος ὁ μέγας δοῦξ Ἀπόκαυκος, Ἑλληνικά 15 (1957) 122-140.

169. Κινστέρνα καὶ φρέαρ βυζαντινῶν χρόνων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ΕΦΣΘ 7 (1957) 49-60.

170. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος στοὺς οὐρανοὺς, Μακ. Ημερ. 27 (1957) 57-64.

1958

171. Korreferat zu O. Demus, Die Entstehung des Paläologenstils in der Malerei, Berichte zum XI. Internationalen Byzantinisten-Kongress, München 1958, Korreferate, σσ. 33-4.

172. A. M. Ammann, La pittura sacra bizantina, ΕΕΒΣ 28 (1958) 475-8.

173. Περί μίαν κρητικήν τοιχογραφίαν, Κρ. Χρ. 12 (1958) 335-342.

1959

174. Τὸ ἐν Χώναις θαῦμα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. (Μία παλαιολόγειος εἰκὼν μὲ ψευδῆ ὑπογραφὴν), ΔΧΑΕ, περ. Δ', 1 (1959) 26-39.

175. Μερικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὰς ἡπειρωτικὰς τοιχογραφίας, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 1 (1959) 108-114.

176. Ὁ μικρογράφος μοναχὸς Νικόδημος, Ἑλληνικά 16 (1958-1959) 65-9.

177. Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ Ἀσκηταρίου παρὰ τὸ χωρίον τοῦ Βούρβουρα, Πελοποννησιακά 3-4 (1958-1959) 87-94.

1960

178. Ὁ μεσαιωνικὸς πύργος τοῦ Παρθενῶνος, ΑΕ 1960, σσ. 1-16.

179. Nouveaux témoignages de l'activité des peintres macédoniens au Mont-Athos, BZ 52 (1959-1960) 61-67.

180. Αἱ ἀπολεσθεῖσαι τοιχογραφίαι τῆς Παναγίας τῶν Χαλκῆων Θεσσαλονίκης, Μακεδονικά 4 (1955-1960) 1-19.

181. Καταφυγῆ-Ἀχειροποίητος, Μακεδονικά 4 (1955-1960) 441-8.

182. G. Millet, La peinture du moyen âge en Yougoslavie, Μακεδονικά 4 (1955-1960) 550-8.

1961

183. Ἡ παλαιολόγειος παράδοσις εἰς τὴν μετὰ τὴν ἄλωσιν ζωγραφικὴν ἐξ ἀφορμῆς μίας ἀπολεσθείσης βυζαντινῆς εἰκόνος τῆς Ζακύνθου, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 2 (1950-1961) 77-100.

184. Αἱ παραστάσεις τοῦ ἑκατόνταρχου Λογγίνου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ μαρτυρησάντων δύο στρατιωτῶν, ΕΕΒΣ 30 (1960-1961) 54-84.

1962

185. Sur l'icône bilatérale de Poganovo, CA 12 (1962) 341-350.

186. Ἀντίβολα δύο εἰκόνων τοῦ Θεοδώρου Πουλᾶκη, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 3 (1962) 75-85.

187-190. D. V. Ainalov, The Hellenistic origins of Byzantine art.—M. Collinet-Guérin, Histoire du nimbe, des origines aux temps modernes.—G. Gerola, Τοπογραφικὸς κατάλογος τῶν τοιχογραφημένων ἐκκλησιῶν τῆς Κρήτης.—S. der Nersessian, The Chester Beatty Library. A catalogue of the armenian manuscripts, Ἑλληνικά 17 (1962) 371-382.

191. Τὸ ἱστορημένον Εὐαγγέλιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας, Θησαυρίσματα 1 (1962) 63-88.

192. Τὰ ἔρεπια ἐκκλησιῶν παρά τὸ χωρίον τοῦ Βούρβουρα, Πελοποννησιακά 5 (1962) 146-150.

193. Ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Συμπλήρωμα εἰς τὰ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν παρά τὸ χωρίον τοῦ Βούρβουρα, Πελοποννησιακά 5 (1962) 320-1.

1963

194. Τ. Α. Γριτσοπούλου, Μονὴ Φιλοσόφου, ΕΕΒΣ 32 (1963) 504-6.

195. Μιά ἱστορική σκηνὴ ἐπὶ φορητῆς εἰκόνας, ΕΦΣΘ 8 (1960-1963) 123-131.

196. Παραστάσεις οἰκοδομημάτων ἐπὶ μαρμαρίνων ἀναγλύφων καὶ τὰ βενετικά των πρότυπα, Θησαυρίσματα 2 (1963) 78-83.

197. G. Millet, La peinture du moyen âge en Yougoslavie, Μακεδονικά 5 (1961-1963) 585-591.

198. Ἐνας λησμονημένος Ἁγιορείτης, Μακ. Ημερ. 33 (1963) 43-7.

199. Μανουὴλ Πανσέληνος-Διονύσιος ἀπὸ τὸ Φουρνᾶ, Νέα Ἑστία 74 (1963), τεύχος Χριστουγέννων, σσ. 209-214, 227-230.

200. Au sujet d'une fresque de l'église Saint-Clément à Ochrid, Recueil des Travaux de l'Institut d'Études Byzantines à Beograd 8 (1963), Mélanges G. Ostrogorsky, I, σσ. 301-6.

201. Σερραϊκὰ μελετήματα, Σερραϊκὰ Χρονικά 4 (1963) 28-34.

1964

202. Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ὁρφανοῦ Θεσσαλονίκης, Ἀθήναι 1964.

203. Φορητὲς εἰκόνες εἰς «Ἡ Βυζαντινὴ τέχνη-τέχνη Εὐρωπαϊκὴ». (Κατάλογος τῆς ἐκθέσεως), Ἀθήναι 1964, σσ. 187-192.

204. La peinture monumentale au Mont-Athos. Mosaïques et fresques, Corsi di Cultura sull'arte Ravennate e Bizantina 1964, s. 419-430.

205. Les fresques de l'église de Saint-Nicolas Orphanos à Thessalonique, Corsi di Cultura sull'arte Ravennate e Bizantina 1964, σσ. 431-8.

206. Περί μίαν μικρογραφίαν τοῦ κώδικος Laurentianus VI. 23, Χαριστήριον εἰς Α. Κ. Ὁρλάνδρον, Α', 1964, σσ. 233-9.

1965

207. Ἐρευναὶ εἰς τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῶν Σερρῶν, Θεσσαλονίκη 1965.

208. Τὸ ἀνάγλυφον τῶν ἁγίων Ἀναργύρων εἰς τὸν Ἅγιον Μᾶρκον τῆς Βενετίας, ΑΔ (1965) Α', 84-95.

209. L'église de Saint-Nicolas Orphanos et les constructions du Kral Milutin à Thessalonique, BS 6 (1965) 181-5.

210. Νέαι προσωπογραφίαι τῆς Μαρίας Παλαιολογίνας καὶ τοῦ Θωμᾶ Πρελιούμποβιτς, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 4 (1964-1965) 53-70.

211. Νεώτεροι ἔρευναὶ εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον Ὁρφανὸν τῆς Θεσσαλονίκης, Μακεδονικά 6 (1964-1965) 90-98.

212. R. Hamann-Maclean und H. Hallensleben, Die Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien vom 11. bis zum frühen 14. Jahrhundert, Μακεδονικά 6 (1964-1965) 292-9.

213. Mosaïques et fresques de l'Athos, Le Millénaire du Mont Athos II, 1965, σσ. 247-262.

1966

214. Les miniatures du roman d'Alexandre le Grand dans le codex de l'Institut Hellénique de Venise, 'Αθήναι-Βενετία 1966.

1967

215. Αί δύο ψηφιδωτά προσωπογραφίαί τῆς Νικοπόλεως, ΑΔ 22 (1967) 15-20.
 216. Ν. Μουτσόπουλος, Καστοριά. Παναγία ἡ Μαυριώτισσα, BS 8 (1967) 201-6.
 217. Ὁ τάφος τοῦ Διγενῆ, 'Ελληνικά 20 (1967) 24-8.
 218. Μία βυζαντινή ἱστορία δαιμόνων, Μακ. Ημερ. 1967, 33-6.
 219. Icônes du XIIIe siècle en Grèce, εἰς L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sorocani, Beograd 1967, σσ. 75-82.
 220. S. Dufrenne, L'illustration des Psautiers grecs du moyen âge, 'Ελληνικά 20 (1967) 194-7.

1969

221. Τά ψηφιδωτά τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1969.
 222. Τό «προκάλυμμα» τῆς σαρκοφάγου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 5 (1966-1969) 187-199.
 223. Ταυρολέων, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 5 (1966-1969) 309-314.

1970

224. Ὁ εἰκονογραφικός κύκλος τῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, Θεσσαλονίκη 1970.
 225. Un édifice du voivode Etienne le Grand au Mont-Athos, BS 11 (1970) 106-110.
 226. Τό ἀνάγλυφον τοῦ Παρορίου, Πελοποννησιακά 7 (1969-1970) 125-128.

1971

227. Les fresques de l'église des Saints-Apôtres à Thessalonique, εἰς Art et Societé à Byzance sous les Paléoloques, Βενετία 1971, σσ. 83-9.
 228. Restitution et interprétation d'une fresque de Chilandar, Recueil de Chilandar 2 (1971) 93-8.
 229. Αἱ εἰκόνες τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, Φιλολογική Πρωτοχρονιά 28 (1971) 42-4.

1972

230. Ἡ πτερωτή ψυχὴ τῆς Θεοτόκου, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 6 (1970-1972) 1-12.
 231. Φύλλα εἰκονογραφημένα κώδικος τῆς Ἀποκαλύψεως, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 6 (1970-1972) 180-190.

1973

232. Αἱ τοιχογραφίαί τοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς Προδρόμου παρά τὰς Σέρρας, Θεσσαλονίκη 1973.
 233. Μία τοιχογραφία τῆς Ἀναλήψεως ἐκ Δυτικῆς Μακεδονίας, Μακεδονικά 13 (1973) 416-424.
 234. Ἡ ἀρχαία μυθολογία καὶ ἱστορία στοῦ ἔπος τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, ΕΦΣΘ 12 (1973) 417-424.

1974

235. Αἱ τοιχογραφίαί τοῦ Ἀκαθίστου εἰς τὴν Παναγίαν τῶν Χαλκῆων Θεσσαλονίκης, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 7 (1973-1974) 61-75.

236. Ἡ τοιχογραφία τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ εἰς τὴν μονὴν τοῦ ὁσίου Λουκά, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 7 (1973-1974) 127-137.
237. Διόρθωσις, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 7 (1973-1974) 120.
- 1975
238. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Μελενίκου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκη 1975.
239. Ἄμνοι χρυσοῦφαντοι, Μελετήματα στὴ μνήμη Βασιλείου Λαοῦρδα, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 303-5.
- 1975
240. Ἡ τοιχογραφία τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους Θεσσαλονίκης, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 8 (1975-1976) 1-18.
241. Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης-Μωϋσῆς, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 8 (1975-1976) 101-7.
- 1977
242. Ἡ παλαιοχριστιανικὴ τοιχογραφία τῆς ρωμαϊκῆς Ἀγορᾶς Θεσσαλονίκης, Βυζαντινά 9 (1977) 409-417.
- 1979
243. Κυνοκέφαλοι, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 9 (1977-1979) 1-17.
244. Ἡ τοιχογραφία τῆς Παναγίας Λιέβισκας καὶ ἡ σαρκοφάγος τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ΔΧΑΕ, περ. Δ', 9 (1977-1979) 181-4.
245. Fortitudo, Zographie 10 (1979) 92-3.
- 1981
246. Μνημειακὴ ζωγραφικὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, Νέα Ἐστία 109 (1981) 86-100, 153-162*.

X. M.

* Ὁ κατάλογος αὐτὸς δὲν φιλοδοξεῖ νὰ εἶναι πλήρης. Ὁ Α. Ξυγγόπουλος συνήθιζε νὰ δημοσιεύει μικρὰ ἄρθρα καὶ μελετήματα σὲ διάφορα περιοδικὰ πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ ποικίλης ὕλης.

